

Kūrybinės užduotys

Charakterio ugdymas

1. Užduotis. Pasaulėžiūra ir charakteris.

Pasirink dvi savybes – de Bono „kepurės“, kurios yra tavo stiprybės simbolinė išraiška.

Balta kepurė.

Ji simbolizuoja faktus, todėl žmogus, mąstantis apie problemą užsidėjęs baltą kepurę, galvoja tik apie konkrečius faktus ir patvirtintą informaciją.

Raudona kepurė.

Ji simbolizuoja jausmus, nuojautą. Žmogus nemėgsta aiškinti, kodėl nuojauta sako taip ar anaip, tiesiog jam svarbu ją išsakyti.

Juoda kepurė.

Tai racionalus, vakarietiškas, kritiškai mąstantis žmogus, kuris stengiasi įžvelgti kiekvienos problemos sprendimo trūkumus ir pamąstyti, kas gali būti blogai.

Geltona kepurė.

Ji simbolizuoja optimistą. Kai požiūris į problemą teigiamas, galvojama tik apie teigiamus rezultatus, prognozes, problemos sprendimo aspektus.

Žalia kepurė.

Ji simbolizuoja fantaziją. Mąstant apie problemą užsidėjus žalią kepurę galima prisigalvoti bet kokių, net fantastiškų ir pačių kvailiausių sprendimo būdų. Žmogui svarbu kelti ir apsvarstyti, idėjas, atsiriboti nuo kritikos. Žalia kepurė – tai tarsi minčių audra, kai neatmetama nė viena idėja. Asmuo, dėvintis žalią kepurę, mėgsta fantazuoti.

Mėlyna kepurė.

Ji simbolizuoja refleksiją: gal turime per daug juodos kepurės argumentų ir reikia užsidėti geltoną kepurę, gal pravartu grįžti prie žalios kepurės ir sugalvoti naujų idėjų, o gal tiesiog trūksta baltos kepurės faktų – jų ir reikėtų paieškoti. Mėlyna kepurę dėvintis žmogus yra tarsi dirigentas ir vadovas.

Kaip atsiskleidžia šios tavo stiprybės?

Pasirink vieną savybę, kurią, tavo manymu, reikėtų, norėtum ugdyti, arba savo ydą, kurios norėtum atsikratyti. Prisimink Aristotelio žodžius, kad dorybė yra tam tikras vidurys tarp pertekliaus ir stokos.

Trūkstama
savybė arba
yda

Į problemą žiūrėk kaip optimistas, galvok tik apie teigiamus rezultatus, optimistines prognozes ir t. t. Susitelk į konstruktyvų mąstymą ir tikslų įgyvendinimą. Ši kepurė leidžia išsakyti vizijas ir svajones, tačiau jos turi būti pagrįstos priežastimis – trūkumų pašalinimu.

Kaip galėtum tai padaryti?

2. Užduotis. Sukurk savo dorybių žemėlapij.

Surašyk jame jau įgytas dorybes (gero charakterio savybes), taip pat tas dorybes, kurias sieki išsiugdyti. Mąstyk ne tik apie asmeninius siekius, bet ir apie šeimą, mokyklą, tautą, bendruomenės narius, plačių pažiūrų visuomenę, mąstančią apie planetos išsaugojimą ir siekiančią kurti gerą ir taikų pasaulį.

Mano dorybių žemėlapis

Aš siekiu būti:

Kiekvienos savybės apibūdinimas veikloje

• •	
• •	
• •	
• •	
• •	
• •	
• •	
• •	
• •	
• •	

3. Užduotis.

Prisimink visus įmanomus charakterius, išreikštus įžymiojoje V. Šekspyro metaforoje *Visas pasaulis yra teatras* (gyvenimas – lyg spektaklis, žmonės – tai aktoriai, kiekvienas jų turi atlikti savo vaidmenį; kartais gyvenimas smagus lyg komedija, kartais liūdnas kaip drama). Pabandyk tęsti šiuos palyginimus ir pamatysi, kad vos keli žodžiai perteikia nesuskaičiuojamą daugybę pasaulėžiūros prasmių ir charakterio išraiškų.

- Pabandyk savo charakterį susieti su F. Nyčės kupranugario, liūto, kūdikio arba antžmogio metaforomis (asmeninė analogija).

- Pamąstyk, kaip susijusios pasaulėžiūra ir profesija (tiesioginė analogija). Tarkime, kad vyksta pokalbis tarp humanisto, pragmatiko ir racionalaus, pareigingo žmogaus. Kokia galėtų būti jų profesija ir kokios būdingos charakterio savybės?

Pasaulėžiūra

Humanistas

Žmogų laiko pagrindine vertybe, jo gerove – socialinių institutų vertinimo kriterijumi, o lygybę, teisingumą, žmoniškumą – trokštamais žmonių santykių principais. Pagrindiniai tikslai, anot humanisto, yra žmonijos suklestėjimas, visų žmonių gerovė ir geresnio pasaulio sukūrimas ateities kartoms.

Pragmatikas

Vertina filosofiją pagal jos naudingumą. Pragmatikas kelia sau uždavinį kuo efektyviau pritaikyti praktikoje mokslą ir mąstymą. Jam „teisinga yra tai, kas pateisinama praktinėmis išvadomis. Nėra absoliutaus blogio ir nėra nemoralaus gėrio. Etinis gyvenimas gali būti tada, kai pažeidžiamos taisyklės, kurios konkrečiu atveju yra pernelyg ribotos. Egzistuoja tik viena taisyklė – net tirtėdamas iš baimės žmogus privalo elgtis taip, kad sukurtų didžiausią įmanomą gėrybių visumą.“

Deontologas

Moralę sieja su gera valia, o gera valia – ne bet koks veikimas ar polinkis, o noras vykdyti pareigą, nes tuomet žmogus elgiasi taip, kaip reikalauja protas. Pareiga – tai veiksmai, paremti protu, atsižvelgiant į savo polinkius, norus ar laimę. Tai yra poelgio būtinybė, skatinanti pagarbą dėsniui. Pareiga yra vienintelis moralinio veiksmo kriterijus.

Pareigos principas susijęs su altruizmu – rūpinimusi kitų interesais ir gerove arba bendrąja gerove. Altruistiškas elgesys tapatinamas su nesavanaudišku elgesiu ir laikomas egoizmo priešingybe. Moralinis altruistas altruistiškai elgiasi iš principo. Tokio principo pavyzdys gali būti I. Kanto kategorinis imperatyvas, jo deontologinė (pareigos) etika.

Socialiniai vaidmenys, profesija

Charakterio savybės

Socialiniai vaidmenys, profesija

Charakterio savybės

Socialiniai vaidmenys, profesija

Charakterio savybės

- Trečia metaforų rūšis. Priešingų žodžių poros išreiškia dvi savybes arba sąvokas, kurios prieštarauja viena kitai arba „konfliktuoja“ tarpusavyje. Šios metaforos atskleidžia paradoksalią, tačiau labai vaizdingą žmogaus dvasinio gyvenimo, moralinio gėrio ir blogio sampratos, prieštaringų jausmų, idėjų arba nuostatų prasmę. Štai tokių metaforų pavyzdžiai: *Kas yra blogis – maloni nuodėmė ar agresija lyg žemės drebėjimas? Ką reiškia „pražūtinga sėkmė“? Kas valdo pasaulį – Antžmogis ar Antikristas? Kodėl Dostojevskio Raskolnikovas norėjo parodyti, kad jis ne „drebantis padaras“, o „ateities viešpats“?*

Sugalvok savo pavyzdžių, ką reiškia būti kūrybingu žmogumi.

Metafora

Tradicija ir laisvė...

Metafora

Tradicija ir laisvė...